

שְׂאֲחִזִיק בְּהֵם, וְלֹא אֶתְנֵם לָךְ, אַף עַל פִּי שְׂרָאוּיִם לִיעֲנֵשׁ.

שְׂאֲחִזִיק בְּהֵם וְלֹא אֶתְנֵם לָךְ, אַף עַל פִּי שְׂרָאוּיִם לִיעֲנֵשׁ.

בְּמֹז כֵּן יֵשׁ לְנִשְׁמַת הַצַּדִּיק עִם מְלֶךְ סְדוּם, שֶׁהוּא שָׂרוּ שֶׁל גִּיהֵנִם, הַמּוֹשֵׁל עַל הַרְשָׁעִים. וְעוֹד אוֹמֵר לוֹ, לֹא אֲנִי לְבִדִּי אֲחִזִּיק בְּאֵלוֹ, אֲלֵא עֲנֵר אֲשַׁכּוֹל וּמִמָּרָא, שֶׁהֵם הָאֲבוֹת, הֵם יִקְחוּ חֵלְקֵם.

בְּמֹז כֵּן יֵשׁ לְנִשְׁמַת הַצַּדִּיק עִם מְלֶךְ סְדוּם, שֶׁהוּא שָׂרוּ שֶׁל גִּיהֵנִם, הַמּוֹשֵׁל עַל הַרְשָׁעִים. וְעוֹד אוֹמֵר לוֹ, לֹא אֲנִי לְבִדִּי אֲחִזִּיק בְּאֵלוֹ, אֲלֵא עֲנֵר אֲשַׁכּוֹל וּמִמָּרָא, שֶׁהֵם הָאֲבוֹת, הֵם יִקְחוּ חֵלְקֵם.

רַבִּי אֶלְעָזָר בַּר רַבִּי שְׁמַעוֹן פָּגַע בֵּיהּ בְּאֵלֵיהּוּ, בְּדִיוֹקְנָא דְסָבָא חֲדָא, וְעַלְמָם זְעִיר עַמִּיָּה, וְהוּהוּ מַעֲבֵר נִהְרָא דְמִיָּיא רַבָּא, לְאַעֲבָרָא לְהַךְ גִּיסָא, אָמַר לִיהּ סָבָא סָבָא, אָרְמִי אֶכְתָּפֵי אִי רַבִּיָּיא דִּין, וְאֵת בְּאִידָךְ גִּיסָא, וְאַעֲבֵר לְכוּן מַעֲבָרָא דְמִיָּיא.

רַבִּי אֶלְעָזָר בַּר רַבִּי שְׁמַעוֹן פָּגַשׁ בּוֹ אֵלֵיהּוּ בְּדַמּוּת זִקְן אֶחָד, וְעַלְמָם קָטָן עַמּוֹ, וְהִזֵּה מַעֲבֵר שֶׁל מִים רַבִּים לְעַבֵּר לְצַד הַזֶּה. אָמַר לוֹ: זִקְן זִקְן, אָרִים עַל כַּתְפֵי אֵת הַיָּלֵד הַזֶּה, וְאֵתָהּ בְּצַד הַשְּׂנִי, וְאַעֲבִיר אֶתְכֶם אֵת מַעֲבֵר הַמִּים.

אָמַר: וְלֹא מִזְרָה הַדּוֹר אֵתָהּ, וְלֹא תוּכַל לְהַעֲבִירֵנּוּ. אָמַר לוֹ: זִקְן זִקְן, אִם אֶתְפַּס בְּיָדִי הָאֵתָהּ אוֹתָךְ וְאוֹתוֹ, אֲשַׁלִּיךְ אֶתְכֶם לְצַד אַחַר בְּחֻצֵי מִלָּא.

אָמַר, וְלֹאֹ מֵאֲרִי דְדָרָא אֵתָהּ, וְלֹא תִיכּוֹל לְאַעֲבָרֵינָנָא. אָמַר לִיהּ סָבָא סָבָא, אִי אֶתְפַּסְךָ בְּחַד יָדִי, לָךְ וְלִיָּהּ, אָרְמִי יִתְכוּן לְאִידָךְ גִּיסָא בְּפִלְגוּת מִיָּלָא.

אָמַר: לוֹ, וְעַסְקָת בַּתּוֹרָה? אָמַר לוֹ, כֵּן. אָמַר לוֹ: וְלֹא נִקְרָאת תּוֹשְׁיָה, שְׁמַתְשֵׁת כַּחוֹ שֶׁל אָדָם? אָמַר לוֹ: וְלֹא נִקְרָאת רְפוּאָה וְשְׂקוּי, שְׁנֵאֲמַר (משלי א) רְפָאוֹת תְּהִי לְשֶׁרֶף וְשְׂקוּי לְעַצְמוֹתֶיךָ? אַף אֲנִי שׁוֹתֶה מִהַתּוֹרָה הַרְבֵּה כְּמִי שֶׁשׁוֹתֶה כְּלֵי שֶׁל רְפוּאָה, וְהַתְחַזֵּק כַּחֲזִי. הַעֲבֵרְתִּי אוֹתָם.

אָמַר לִיָּהּ, וְלַעֲיַת בְּאוּרֵיָתָא. אָמַר לִיָּהּ אֵינְךָ. אָמַר לִיָּהּ וְלֹא נִקְרָאת תּוֹשְׁיָה, שְׁמַתְשֵׁת כַּחוֹ שֶׁל אָדָם. אָמַר לִיָּהּ וְלֹא נִקְרָאת אֲסוּוֹתָא, וְשְׂקוּיָא, שְׁנֵאֲמַר (משלי ג ח) רְפָאוֹת תְּהִי לְשֶׁרֶף וְשְׂקוּי לְעַצְמוֹתֶיךָ. אַף אֲנִי שְׁתִּי מֵאוּרֵיָתָא סְגִיָּאָה, כְּמֵאֵן דְּשְׁתִּי מֵאֲנָא דְּאֲסוּוֹתָא וְאֶתִּישֵׁר חִילִּי. אַעֲבָרֵינוּן.

אָמַר לוֹ: זִקְן זִקְן, מִי הַיָּלֵד הַזֶּה עֲמָךְ? אָמַר לִי: אֲנִי מְלַמְדוֹ תּוֹרָה. אָמַרְתִּי לוֹ: זִקְן זִקְן, כַּחֲזִי רַב בְּעוֹלָם הַזֶּה וּבְעוֹלָם הַבָּא, וּבְשֶׁבִיל הַיָּלֵד הַזֶּה לֹא אֲשָׂאִיר אֶת מְלֶאךְ הַגִּיהֵנִם לְגַעַת בְּךָ, וְאֲנִי אֶכְנִיסְךָ לְעוֹלָם הַבָּא בְּרַב כַּחֲזִי שֵׁישׁ לִי שֵׁם.

אָמַר לִיָּהּ סָבָא סָבָא, מֵאֵן רַבִּיָּיא דִּין גְּבַרְךָ. אָמַר לִיָּהּ אֲנִי מְלִיף לִיָּהּ בְּאוּרֵיָתָא. אָמַר לִיָּהּ, סָבָא סָבָא, חִילִּי סְגִיָּא בְּעַלְמָא דִּין וּבְעַלְמָא דְאַתִּי, וּבְגִינִיָּה דְרַבִּיָּיא דִּין, לֹא אֲשַׁבּוּק לְמֶלְאכָא דְגִיהֵנִם, לְמִינְגַע בְּךָ, וְאֲנִי עֵיילָנָא לָךְ לְעַלְמָא דְאַתִּי, בְּתַקִּיף חִילִּי דְאִית לִי תַמָּן. אָמַר לִיָּהּ, רַבִּי רַבִּי, חִילְךָ סְגִיָּאָה לְעַלְמָא

אָמַר לִי: רַבִּי רַבִּי, כַּחֲךָ רַב לְעוֹלָם הַבָּא כְּאֶחָד מִשְׁמֵשֵׁי הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא שְׁמֵשֵׁשׁ לְפָנָיו. עַד שֶׁהִשְׁגִּיחַ בּוֹ, לֹא רָאָה אוֹתוֹ.

דְאַתִּי, כְּחַד מֵן שְׁמֵשׁוּי דְקוּדְשָׁא בְרִיךְ הוּא דְמִשְׁמֵשִׁין קְדָמוּהִי. עַד

דְּאַשְׁגַּח בֵּיהּ, לָא חֲזִייהּ. אָמַר שְׁמַע מִינָהּ
דְּאַלְיָהוּ הָוָה, וְהָוָה חֲדֵי בְּעוֹבְדוּי דְעֵבֵד לִיהּ.
וּמִן יוֹמָא הֵוָא כַּד הָוָה חֲמֵי דְיוֹקְנָא דְאַבּוּי,
הָוָה אָמַר לִיהּ אָבָא אָבָא, אֵימָא לְהֵוָא
סְבָא, שְׁפָמִין סְגִיאִין מְאוּרֵיתָא הָוָה. אָמַר לִיהּ
אֵימָא לִיהּ סְבָא דְקַדְמָא, סְבָא דְפוֹתְקָא. וּמְיַד
יְתִישֵׁר חִילָךְ.

אחַר הַדְּבָרִים הָאֵלֶּה הָיָה דְבַר ה' אֶל אַבְרָם
וּגְו', ר' עֲזַרְיָה פְתַח, (שה"ש א ד) מְשַׁכְנֵי
אַחֲרֵיךָ נְרוּצָה. אָמַר רַבִּי יִצְחָק, כָּל הַקּוֹרָא
קֶרֶת שְׁמַע פְּתַקְנָה עַל מַטְתּוֹ, עוֹלָה נִשְׁמָתוֹ
לְשׁוֹט בְּאַרְצֵן הַחַיִּים.

אָמַר רַבִּי בּוֹ, מַאי פְּתַקְנָה, תָּא שְׁמַע, שְׁשִׁים
אוֹתוֹת יְדוּעוֹת יֵשׁ בְּקֶרֶת שְׁמַע שְׁל
לִילָה, שִׁיְהָא מְכוּוִין בְּהֶם לְדַעַת, הַסּוֹכְבִים אֶת
כְּסָא הַכְּבוֹד, שְׁהֶם שְׁשִׁים. הָדָא הוּא דְכַתִּיב,
שְׁשִׁים גְּבוּרִים סְבִיב לָהּ מְגַבּוּרֵי יִשְׂרָאֵל.
(וְהָא ע' אֵינּוּן. אֵלָּא עֶשֶׂר מְמוּנִים לְמִיעֵבֵד דִּינָא, שְׁנַאמַר אֱלֹהִים נֶצֶב בְּעַדַת
א.ל.)

תַּנּוּ רַבָּנֵן, זְמַנָּא חָדָא, אֲזִל רַבִּי דוֹסְתָאֵי לְמַחְמֵי
לְר' אֶלְעָזָר בֶּן עֲרֵף, אֲזִדְמֵן לִיהּ רַבִּי חַגִּי,
אָמַר לִיהּ לֵימָא לָן מַר אוֹרְחָא דְתַקְנָא קַמִּיהּ,
לְמַאן אֲזִל. אָמַר לִיהּ לְמַחְמֵי סְבַר אִפִּי יוֹמִין.
אָמַר לִיהּ מַאן הוּא. אָמַר לִיהּ, מַאן דְנַחְתִּין
קַמִּיהּ רַבְרַבִּי עֵילָאֵי דְמַלְכָא בְרִיךְ הוּא.

אָמַר לִיהּ, נִיחָא לִיהּ לְמַר דְאֵיזִיל עַמִּיהּ
לְאוֹרְחִיהּ. אָמַר לִיהּ, אֵי תִיכּוֹל לְמַסְבַּר
סְבָרָא לְמַאי דְתַשְׁמַע, זִיל. וְאֵי לָא, סְטֵי
אַבְתְּרֵךְ, כִּי הֵיכִי דְלָא תַעֲנֵשׁ. אָמַר לִיהּ לָא
לִיחּוּשׁ מַר לְהָאֵי, דְהָא שְׁמַעִית מִילְתָא דְרַזָּא
עֵילָאֵהּ, וְאַסְתַּפְּלִית בֵּיהּ, וְסַבְרִית סְבָרָא.

אָמַר לִיהּ וּמַאי הֵיא, אָמַר לִיהּ שְׁמַעִית הֵיא
רַזָּא דְהָאֵי פְסוּקָא, הִנֵּה מַטְתּוֹ

אָמַר: מָזָה נִשְׁמַע שְׁנָה הָיָה
אַלְיָהוּ. וְהָיָה שְׁמַח בְּמַעֲשֵׂה
שְׁעֵשֶׂה לוֹ.

וּמְאוּתוֹ הַיּוֹם, כְּשֶׁהָיָה רוֹאֶה
דְמוֹת אָבִיו, הָיָה אוֹמֵר לוֹ: אָבָא
אָבָא, אָמַר לְאוֹתוֹ הַזֶּקֶן, בְּטוּלִים
רַבִּים הָיָה מֵהַתּוֹרָה. אָמַר לוֹ:
אָמַר לוֹ שְׁזַקֵן הַקְּדָמוֹנִים, זְקַן שֶׁל
הַפְּתוּבִים, וּמְיַד יְתִישֵׁר כַּחֲךְ.

אחַר הַדְּבָרִים הָאֵלֶּה הָיָה דְבַר ה'
אֶל אַבְרָם וּגְו' (בראשית טו). רַבִּי
עֲזַרְיָה פְתַח, (שיר א) מְשַׁכְנֵי אַחֲרֵיךָ
נְרוּצָה. אָמַר רַבִּי יִצְחָק, כָּל
הַקּוֹרָא קֶרִיאַת שְׁמַע פְּתַקְנָה עַל
מַטְתּוֹ, עוֹלָה נִשְׁמָתוֹ לְשׁוֹט בְּאַרְצֵן
הַחַיִּים.

אָמַר רַבִּי בּוֹ, מַהוּ פְּתַקְנָה? בַּא
תַּשְׁמַע, שְׁשִׁים אוֹתוֹת יְדוּעוֹת יֵשׁ
בְּקֶרֶת שְׁמַע שְׁל לִילָה שִׁיְהָא
מְכוּוִין בְּהֶם לְדַעַת הַסּוֹכְבִים אֶת
כְּסָא הַכְּבוֹד, שְׁהֶם שְׁשִׁים. זֶהוּ
שְׁכַתוּב (שם ג) שְׁשִׁים גְּבוּרִים סְבִיב
לָהּ מְגַבּוּרֵי יִשְׂרָאֵל. (וְהֵרִי הֵם שְׁבַעִים?
אֵלָּא עֶשֶׂרָה מְמוּנִים לְעֵשׂוֹת דִּין, שְׁנַאמַר (תהלים
פב) אֱלֹהִים נֶצֶב בְּעַדַת אֵל.)

שְׁנֵי רַבּוֹתֵינוּ, פְּעַם אַחַת הֵלֵךְ רַבִּי
דוֹסְתָאֵי לְרֵאוֹת אֶת רַבִּי אֶלְעָזָר
בֶּן עֲרֵף. הַזְדַּמֵּן לוֹ רַבִּי חַגִּי. אָמַר
לוֹ: יֵאמַר לָנוּ מוֹרְנוּ דְרַבִּי תַקְנָה
לְפָנֵינוּ, לְמִי הֵלֵךְ? אָמַר לוֹ: לְרֵאוֹת
אֶת סְבַר פְּנֵי הַיָּמִים. אָמַר לוֹ: מִי
הוּא? אָמַר לוֹ: מִי שִׁוְרָדִים לְפָנֵינוּ
גְּדוּלִים עֲלִיוֹנִים שֶׁל הַמֶּלֶךְ בְּרוּךְ
הוּא.

אָמַר לוֹ: נוֹחַ לוֹ לְמַר שְׁאֵלְךָ עֲמוֹ
לְדַרְכוֹ? אָמַר לוֹ: אִם תּוֹכַל לְסַבַּר
סְבָרָא לְמַה שְׁתַּשְׁמַע - לָךְ, וְאִם
לֹא - סְטָה לְאַחֲרֵיךָ, כִּף שְׁלֹא
תַעֲנֵשׁ. אָמַר לוֹ: לֹא יַחֲשַׁשׁ מַר
לָזָה, שְׁהֵרִי שְׁמַעִית דְבַר שֶׁל סוּד
עֲלִיוֹן, וְהַסְתַּפְּלִית בּוֹ, וְסַבְרִית
סְבָרָא.

אָמַר לוֹ: וּמַה הֵיא? אָמַר לוֹ:
שְׁמַעִית אֶת סוּד הַפְּסוּקָה הַזֶּה (שיר

שְׁלֹשְׁמָה, היא פּוֹרְסֵיִיא יְקָרָא דְמִלְפָא
 דְשִׁלְמָא פּוֹלָא דִילִיה. שְׁשִׁים גְבוּרִים סְבִיב
 לָהּ, אֲלִין שְׁתִּין רַבְרַבֵּיא מְשַׁמְשִׁין עֵילְאִין
 קְדִישִׁין, דְאִינוּן מְשַׁמְשִׁין גְּבִי פּוֹרְסָא יְקָרָא
 דְמִלְפָא עֵילְאָה. מְגַבְרֵי יִשְׂרָאֵל, דְאִנוּן מְמַנְן
 תַּחֲת שׁוֹלְטָנָא רַבְרַבָּא קְדִישָׁא, מִיכָאֵל
 אַפּוֹטְרוֹפְסָא דִישְׂרָאֵל. בְּגִין דְאִינוּן תַּחֲת
 יְדִיה, כְּלָהוּ רַבְרַבִּין אַפּוֹטְרוֹפִין דִישְׂרָאֵל, הָדָא
 הוּא דְכְתִיב מְגַבְרֵי יִשְׂרָאֵל.

אָמַר לִיה ר' דוֹסְתָאִי, יָאוּת אַנְתָּ יִתִּיר מְנִי,
 לְמִיזֵל לְמַחְמֵי סְבַר אַפִּי יוֹמִין. אַזְלוּ,
 פַּד מָטוּ לְגַבִּיה וְחָמָא לוֹן, אָמַר לְשַׁמְשִׁיה זִיל
 וְאִימָא לוֹן, דְכוּרְסֵיִיא דְתַלְתָּת קְיִימָא מָאי היא
 בְּלָא חָד.

שָׁמַע רַבִּי דוֹסְתָאִי, אֶסְתַּכַּל בְּנַפְשִׁיה מִיִּלְתָּא,
 וְאָמַר לְשַׁמְשָׁא זִיל וְאִימָא לִיה לְמַר,
 דְלָאוּ לְמַגְנָא אָמַר דְדוּד, (תהלים קיח כב) אָבְן מְאָסוּ
 הַבּוֹנִים הִיתָה לְרֹאשׁ פְּנֵה, דָּא דוּד מִלְפָּא
 דְאִיהוּ רַבִּיעָאָה.

אֲזַל שַׁמְשִׁיה וְאָמַר לִיה הָאִי מִיִּלְתָּא. אָמַר לִיה
 מִימַר שְׁפִיר קְאָמַרְתָּ, אֲלָא זִיל וְאִימָא
 לִיה, אֲן גַּעְלוּ בֵיה בְּדוּד, דְאָמַר אָבְן מְאָסוּ
 הַבּוֹנִים.

אָמַר לִיה לְר' חֲגִי, שְׁמַעְתָּ בְּהָאִי מִיִּלְתָּא פְתָגָם,
 אָמַר לִיה תַּלְתָּ עַנְיִינִי שְׁמַעִית, חַד הוּא
 דְרָשָׁא, אָמַר לִיה לָאו לְדְרָשָׁא קָא אַתִּינָא הַכָּא.
 דְעוּבְדָא דִישִׁי וּבְנוֹי שְׁמַעְנָא, אָבַל עֵיקְרָא
 דְמִלְתָּא אִי שְׁמַעְתָּ, אִימָא.

אָמַר, עֵיקְרָא דְמִלְתָּא אִינוּן תְּרֵי עַנְיִינִי
 דְשְׁמַעִית, חָדָא הוּא דְאָמַר אַבָּא,
 בְּיוֹמָא דְאֶתְבַּנֵּי בִי מִקְדָּשָׁא עֶבֶד קוּדְשָׁא בְרִיךְ
 הוּא טִיבּוּ סְגִי לְדוּד מִלְפָּא.

א הנה מטתו של שלמה - היא
 כסא הכבוד של המלך שהשלוס
 כלו שלו. ששים גברים סביב לה
 - אלו ששים גדולים משמשים
 עליונים קדושים, שהם משמשים
 לכסא הכבוד של המלך העליון.
 מגברי ישראל - שהם ממנים
 תחת שליט גדול קדוש, מיכאל
 האפוטרופוס של ישראל. משום
 שהם תחת ידו, כלם גדולים
 שרים אפוטרופוסים של ישראל.
 זהו שכתוב מגברי ישראל.

אמר לו רבי דוסתאי: ראוי אתה
 יותר ממני ללכת לראות את סבר
 פני הימים. הלכו. כשהגיעו אליו
 וראה אותם, אמר לשמשו: לך
 ואמר להם, שפסא של שלשה
 עמודים מה הוא בלי אחד?

שמע רבי דוסתאי, הסתכל
 בנפשו על הדבר ואמר לשמש:
 לך ואמר למר, שלא לחנם אמר
 דוד (תהלים קיח) אבן מאסו הבונים
 היתה לראש פנה, זה דוד המלך
 שהוא הרביעי.

הלך שמשו ואמר לו הדבר הזה.
 אמר לו: מאמר יפה אמרת, אלא
 לך ואמר לו, איפה בחלו בדוד
 שאמר אבן מאסו הבונים?

אמר לו לרבי חגי: שמעת בדבר
 הזה אינשהו פתגם? אמר לו:
 שלשה ענינים שמעת, אחד הוא
 דרש. אמר לו: לא לדרש באתי
 לכאן, שמעשה ישי ובניו
 שמעתי, אבל עקר הדבר, אם
 שמעת - אמר.

אמר, עקר הדבר הם שני ענינים
 ששמעתי, אחד הוא שאמר אבא,
 ביום שנבנה בית המקדש, עשה
 הקדוש ברוך הוא חסד רב לדוד
 המלך.

שאמר שהזדמן לו אותו החטא,
 ואף על גב שמחל לו הקדוש

דבחר דאזדמן ליה ההוא חובא, ואף על גב דמחל ליה קודשא בריך